

- Meditatie
- Ambtelijke praktijk
- Bijbelstudie
- Kerkelijk actueel
- Boekbespreking

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen

‘Zie, gehoorzamen is beter dan slachtoffer’

1 Samuel 15:22

Het nieuwe leven dat uit God is heeft kenmerken. Eén van die kenmerken is dat het God leert gehoorzamen. Het onwederstandelijke werk van de Heilige Geest komt daarin uit dat ik de dienst aan de zonde, de wereld en de duivel ga opzeggen. Alles in beginsel ja, dat wel, maar toch komt er een wezenlijke breuk met het verleden, het eertijds. Ik krijg in de Heere een andere Koning. Een belangrijke les die op Jezus' school wordt geleerd is gehoorzaamheid!

Wat ouders van hun kinderen en leerkrachten mogen eisen, mag de Heere van Zijn kinderen ook eisen. Een zondaar mag komen tot de Heere, zoals hij is, maar hij kan onmogelijk dezelfde blijven. Als de liefde Gods in het hart is uitgestort, wil hij dat ook niet. Het gebed om vernieuwing en bekering gaat een plaats in zijn leven krijgen. Hij leert zijn van nature wederstrevig bestaan kennen en het wordt hem tot schuld en smart.

De Heere werkt door Woord en Geest en de grote Leermeester bindt al Zijn leerlingen aan het trouw gebruik van de middelen. In die weg vloeien er zegeningen van Gods genadetroon. Een kostelijke zegen, een heerlijke vrucht is die van gehoorzaamheid. Leer mij naar Uw wil te handelen! God heeft recht op mijn hart, mijn leven. Hij vraagt: geef Mij uw hart. Dwaas is de mens die denkt God tevreden te kunnen stellen met uitwendige godsdienst. De farizeër leeft in het hart van ons

allemaal. De bekering van Paulus bestond daarin dat hij van zijn eigengerechtigheid werd afgebracht en eindelijk in waarheid leerde vragen: wat wilt Gij dat ik doen zal. Met een eigengerechtigheid en een zelfgemaakte vroomheid kunnen wij niet voor God bestaan, net zo min als de man die volop in de zonde leeft. Daarom zegt onze tekst: gehoorzamen is beter dan slachtoffer. Allerlei godsdienstplichten worden daarmee niet veronachtzaamd, maar zij kunnen de grond van onze zaligheid nooit zijn. God ziet naar waarheid in het binnenste. God ziet het hart aan. Welnu, deze nieuwe gehoorzaamheid, als kostelijke vrucht van de Heilige Geest, is een gehoorzaamheid van het hart. Een gehoorzaamheid der liefde. Een zichzelf wegcijferende gehoorzaamheid. We gaan het beeld van Christus vertonen, de gehoorzame Knecht des Heeren. Met een louter

uitwendige gehoorzaamheid en zelfgemaakte vroomheid wordt een mens wat! Maar met de vruchten van de Geest is het juist niet zo. Een ware gehoorzame leerling op de school van de Heilige Geest leert juist zijn wederstrevige aard kennen en krijgt er smart over. In die weg wordt hij verlegen om een hart dat God vreest en gehoorzaam is met een kindelijke gehoorzaamheid. Moge die kostelijke zegen van de nieuwe gehoorzaamheid van de Heere begeerd worden. Die ware vroomheid, waarvan we lezen in Psalm 25: "Laat oprechtheid en vroomheid mij behoeden". Om met onze zonden altijd weer te vluchten tot Christus en zo, in Zijn kracht en door Zijn genade te mogen staan in deze wereld van rebellie en ongehoorzaamheid! Want God is het zo waard oprecht gediend te worden.

K. Hoefnagel

Wat ouders van hun kinderen en leerkrachten mogen eisen, mag de Heere van Zijn kinderen ook eisen.

“Er zijn twee dingen, die 't gewone, niet – door – Gods – Geest – verlichte verstand nooit kan rijmen, noch verstaan; maar een wedergeboren mens omhelst ze. En dat zijn deze twee: als ik God en Zijn zalige gemeenschap mag smaken, als mijn ziel met Hem vervuld is geworden, zie dan is dit enkel en alleen vrije, ongehoudene, dierbare genade. En als ik God mis en het is ledig, arm en donker van binnen, dan is in de worteloorzaak hier niets aan God, en alles aan mij te wijten. Bij bezit krijgt genade de eer; en bij gemis ik zelf de schuld.

G. Wisse, De droefheid naar God

Het doel van de Heere en een vraag aan de Heere

Jakobus 1: 4 en 5

Het werk van de Heere blijft niet verborgen. Dit kan daarom ook gezegd worden van het geloof. Geloof is niet gelijk aan dood kapitaal. Er zit leven en werking in gelijk als bij het zaad. Als geschonken gave van de Heere wordt de vrucht van het geloof gezien. Jakobus wijst op de beproeving van het geloof en wat het uitwerkt. De Heere pijnigt niet wanneer Hij in bepaalde omstandigheden brengt.

Hij heeft er een Goddelijk doel mee voor. Het echte geloof wordt getoetst maar het komt als gelouterd goud uit de smeltkroes te voorschijn. Het leidt tot lijdzaamheid. Het woord 'lijdzaamheid' door de Statenvertalers gesteld, wordt weleens gebruikt, maar niet meer naar de betekenis en het doel van dit woord. Als het gaat over wat men meegemaakt heeft wordt het volgende opgemerkt: we moe-

ten het maar aanvaarden. Het is ons door mensen niet aangedaan. Ook wordt gezegd: het zal wel ergens goed voor zijn. Niets gebeurt er zomaar. Welk een gelatenheid kan er zijn. Ook kan gemakkelijk uitgesproken worden: wat God doet is wel gedaan. Zijn wil is wijs en heilig. Welk een wijsheid en inzicht heeft een ambtsdrager nodig om op de juiste wijze naar de Schrift te reageren. Ook dient nagegaan te worden of de persoon met wie men spreekt geestelijk leven kent. Want dat is geen vanzelfsheid. Al is men lid van een kerk en al is men christelijk. Zeker, als een rechercheur mag men niet te werk gaan, maar wel als zielszorger. De zielszorg staat niet buiten het pastoraat. Wanneer Jakobus wijst op het doel van de geloofsbeproeving dan is hij daarin één met Petrus (1 Petrus 3: 1, 6 en 7). Zowel Jakobus als Petrus wijzen erop dat de beproeving de echtheid van het geloof laat zien. Tot bemoediging gaan beiden ervan uit dat allen die zelfs in de donkere nacht in het heetst van de strijd uitzien naar de Heere, de beproeving zullen doorstaan en dat er geen geloofsachteruitgang maar juist vooruitgang zal zijn. De beproeving leidt tot lijdzaamheid of volharding. Naar het grondwoord kan dit woord ook gebruikt worden. Er komt gerijpt geloof. Verdieping in het kennen van de Heere en Zijn trouwe woorden. Als sprekend voorbeeld daarvan worden we gewezen op Abraham in Genesis 22, in Romeinen 4 en in Hebr. 11.

Schriftonderwijs

Gehoorzaam in het geloof ging Abraham naar de berg om Izak te offeren. Gelaten? Beslist niet!

Van de Redactie

Inhoud

In dit nummer van ons blad is een meditatie opgenomen van ds. K. Hoefnagel over 1 Samuel 15:22 "Zie gehoorzamen is beter dan slachtoffer". Ds. M.C. Tanis schrijft over Jakobus 1:4 en 5 "Het doel van de Heere en een vraag aan de Heere". Ds. P. Roos schrijft een artikel over de prediking. Ds. P. den Butter schrijft een vierde artikel over koning Joas. Ds. K. Hoefnagel schrijft opnieuw over de diaken. Verder boekbesprekingen.

Ontmoetingsdag

We mogen terugzien op een goede ontmoetingsdag. Uit veel plaatsen waren weer mensen naar Urk gekomen. Het Woord mocht opengaan en er was onderlinge ontmoeting in de pauze. Ds. Hoefnagel zal in een volgende aflevering van ons blad op deze dag terugkomen. Ds. M. Vlietstra was er graag bij geweest. Sinds enige tijd gaat hij niet voor in de prediking vanwege lichamelijke omstandigheden. De Heere zij met hem en zijn vrouw in alle opzichten.

Gent

Evangelist H. Bor heeft afscheid genomen en evangelist D. van Luttikhuisen mocht intrede doen. We denken met dankbaarheid terug aan het vele werk dat br. Bor heeft gedaan en wensen br. Van Luttikhuisen Gods onmisbare zegen toe op zijn arbeid.

Jeugdappel +16

Het LCJ belegt deze dag in gebouw LEG, Boeing Avenue 121, 1119 PE, Schiphol- Rijk. Thema: De tijd van je leven. Sprekers: Prof. dr. A. Baars en Ds. A. Th. Van Olst. Start middagprogramma 15.30 uur, start avondprogramma 19.00 uur.

Toogdag GBS

D.V. zaterdag 9 oktober 2010 in de Rehobothkerk aan de Nairacstraat te Barneveld.

Verschijning volgende nr.

Het volgende nummer van ons blad zal D.V. donderdag 7 oktober verschijnen. Kopij graag binnenvoeren donderdag 30 september.

AvH

Biddend en pleitend. Gekomen bij de berg sprak hij de geloofsovertuiging uit: Knechten! Als wij aanbeden hebben komen wij terug. Verder staat met gouden letters geschreven wat Abraham tot Izak sprak: God zal Zichzelf een lam ten brandoffer voorzien, mijn zoon. Het is bekend wat er na die geloofsbelijdenis gebeurde. De offerplaats werd klaargemaakt. Izak werd op het altaar gelegd. En dat zeker niet zwiiggend. Maar gelovig sprekend. Izak onderwijzend. Izak lag als een gebonden offerdier op het altaar. Abraham nam het mes in handen. Door Izaks oog werd het gezien. De punt van het mes was gericht op zijn hart. Abraham kon daartoe komen omdat zijn wil verslonden lag in Gods wil. Maar nog meer. Een geloofsdaad sprak in zijn daad. Abraham zette zijn mes op Gods belofte. God is aan God verplicht Zijn woord te houden en in vervulling te brengen. Menselijke prestatie is totaal uitgesloten. Alles geschiedde door de inwerking van de Heere in het leven van Abraham. Met de overtuiging dat God machtig was Izak uit de doden te verwekken (Hebr. 11:18b). De Heere zette Zijn kroon op Zijn eigen werk. Dit deed Hij ook bij Jozef. Genesis 39 en 40 vormen een treffend gedeelte. Na een rijke Godverheerlijkende belijdenis komt Jozef in de gevangenis. En dat niet voor een enkel jaar. Zijn achtergelaten rok was een zichtbaar bewijs voor een strafbaar feit. Zeker, de Heere was met hem. Maar de dagen, ja de jaren gingen door. Totdat Jozef zijn hoop richtte op de schenker. Zijn spreken tot farao zou mee kunnen werken tot Jozefs vrijheid. Maar zover kwam het niet. De vraag kan komen: waarom niet? Was het gebeurd, had de inzet van de schenker resultaat gehad, dan was Jozef zeker vrij man geweest. Misschien ging de weg open naar huis. Maar de weg naar de troon bleef gesloten. Wonderlijk was de weg van Jozef. Naar verschillende kanten kan erover gesproken worden. Maar de Heere maakte Zijn woord waar en Jozef werd zo een dienende onderkoning. Tevens werd zijn leven geestelijk verrijkt. Zo zijn er meer voorbeelden aan

te wijzen in de Schrift. Van grote betekenis voor het geestelijk leven en de levensomstandigheden. Nu kan het voorkomen dat men zich in een doolhof bevindt. Het 'ik weet het niet' kan zo sterk leven. Hoe moet het gaan. Hoe zal het nog gaan. Wat moet ik doen. Dit alles kan ook een ambtsdrager, een predikant, beheersen, want men heeft een verantwoordelijke taak in de gemeente. Wat een bemoediging laat Jakobus horen. Indien iemand wijsheid, het juiste inzicht, ontbreekt, dat hij ze van God begere Die een iegelijk milde-lijk geeft en niet verwijt en zij zal hem gegeven worden (vers 5).

Welk een woord

Wijsheid mag van God afgebeden worden. Welk een goede en grote gedachten heeft Jakobus van de Heere. De Heere kan en wil geven. De Heere is een gevende God. Gelijk een fontein water opgeeft. En let erop, zegt Jakobus, God de Heere geeft onder geen voorbehoud. Hij geeft zonder enige bijbedoeling. Laat die kennis, laat dat getuigenis van de Heere in het pastorale gesprek niet ontbreken. Als het goed is worden eigen leven of eigen levensomstandigheden erbij betrokken met het doel een hart onder de riem te geven. Zo kunnen collega's ook tegenover

collega's staan. Daarin spreekt de broederband. In het pastorale gesprek mag erop gewezen worden, welk een waarde het gebed heeft. Gebed mag er zijn met het Woord des Heeren in de hand. Een treffend voorbeeld is het volgende: tijdens de regeringsperiode van Abraham Lincoln, die president van Amerika was van 1860-1865, waren er grote beroeringen. Verschillende zaken hielden hem bezig. Een belangrijke vraag was: hoe moet daarin en daarvoor gehandeld worden. Lincoln was zich zijn verantwoordelijkheid bewust. Een vriend logeerde bij Lincoln in het Witte Huis te Washington. De gast kon niet slapen. Op de gang ging hij heen en weer wandelen. Hij hoorde geluiden die kwamen uit de kamer van Lincoln. Naderbij gekomen bemerkte hij dat de deur op een kier open stond. Hij kon er door heen naar binnen kijken. Wat zag hij daar? De president voor zijn stoel geknield met een open Bijbel voor zich. Van tijd tot tijd hoorde hij Lincoln zuchten. O God, geef mij wijsheid want van mezelf weet ik de weg niet. Toch geen onbekend voorbeeld? Van belang voor eigen en voor het kerkelijk leven.

M.C. Tanis

Menselijke prestatie is totaal uitgesloten. Alles geschiedde door de inwerking van de Heere in het leven van Abraham.

Bijbelstudie

JOAS - 4

**2 Koningen 12:6-16;
2 Kronieken 24:6-14**

Het plan tot restauratie van de tempel dat onder leiding van de koning is opgesteld is goed. Vooral ook omdat het gebaseerd is op de vrijwilligheid van de gevers. Als het nu ook maar zal worden uitgevoerd....

Het moet anders

Maar daar ligt nu juist het probleem. Joas mag de priesters en Levieten wel opgedragen hebben met de uitvoering van de plannen haast te maken, het blijkt hem echter dat zij de gevraagde mede-

werking maar weinig enthousiast verlenen. We zouden toch zeggen! Deze mensen moeten dienst doen in een tempel die heel wat gebreken vertoont. Zouden ze niet met veel meer vreugde dat werk doen in een mooi gebouw? Maar nee, de dienaren van het heiligdom lopen niet erg warm voor de restauratie van Gods huis. Ze trekken wel het land door en brengen ook wel de nodige gelden bijeen, maar als het aankomt op de besteding van dat geld dan zijn ze laks. Wat zij met het ingezamelde geld dan wel gedaan hebben wordt niet gezegd, maar van jaar tot jaar verandert er in de tempel eigenlijk niets. Op den duur ergert dat de koning. Hij is boos over

*Een verkeerd
beleid van hen
die voor de
financiën
verantwoor-
delijk zijn is er
vaak de oor-
zaak van dat
de offervaardig-
heid afneemt.*

deze nalatigheid. Hij besluit dat hij langer uitstel niet zal gedogen. Joas is dan intussen dertig jaar oud. Dat wil zeggen dat hij zelf de teugels in handen genomen zal hebben en zichzelf nu verantwoordelijk acht. Zoals gezegd is Joas boos en die toorn richt zich met name tegen Jojada. Hem houdt Joas verantwoordelijk omdat hij de voornaamste priester is. Hem vraagt hij dan ook waarom hij er niet meer achter heen gezeten heeft dat zijn opdrachten werden nageleefd. Erg beleefd klinkt het niet wat hij tegen zijn oude weldoener zegt. Is dit er mogelijk een eerste symptoom van dat Joas innerlijk vervreemd is van Jojada? Of Jojada echt te blameren is, kunnen we niet met zekerheid vaststellen. Misschien is de man door zijn ouderdom het een en ander ontgaan en is hem niet meer alles aan te rekenen. Maar de andere priesters hebben wel degelijk een berisping verdiend. Het gaat immers om het huis des Heeren! Intussen heeft Joas een ander plan. De restauratie van de tempel moet immers doorgang vinden. Is dat omdat Joas het huis des Heeren zo van harte liefheeft en hij van mening is dat het beste nog maar amper goed genoeg is voor de Heere? Of is het herstel van de tempel voor Joas een kwestie van prestige geworden? Joas besluit nu de zaak in eigen handen te nemen en die uit handen van de priesters te halen. Er moet een kist komen met een gat in het deksel en die kist moet een plaats krijgen bij de ingang van de tempel, niet ver van het altaar. Ieder die de tempel bezoekt moet op deze manier gelegenheid ontvangen zijn gave voor de restauratie in die offerkist te werpen. Met nadruk spreekt Joas hier weer van geld dat hij typeert als de 'schatting van Mozes'. Dus gelden, die in de wet van Mozes zijn voorgescreven. Aanvankelijk was de afspraak dat de priesters en Levieten dat geld zouden inzamelen, maar nu zij daarin niet gedaan hebben wat de koning van hen verwachtte, ontnemt hij hen deze taak. In feite is dit niet minder dan een publieke afkeuring van hun beleid. De priesters hebben gefaald en dat

moet het volk goed weten. Het volk is er blij mee. Men wil voor de restauratie van de tempel best geld geven, maar toen men zag dat er eigenlijk niets mee gedaan werd bekoelde het enthousiasme. Een verkeerd beleid van hen die voor de financiën verantwoordelijk zijn is er vaak de oorzaak van dat de offervaardigheid afneemt. Dat is in de kerk ook zo en dat zou in bepaalde gevallen wel eens wat meer bedacht moeten worden. Door de maatregelen van Joas leeft het enthousiasme weer op. Er blijkt grote bereidheid te zijn om voor de herstelling van de tempel offers te brengen.

Restauratie voltooid

Er wordt veel gegeven. Als na betrekkelijk korte tijd geteld wordt hoeveel geld er in de kist is, blijkt dat het herstelwerk direct kan beginnen. Er worden mensen aangewezen, die de leiding kunnen nemen. Die zorgen ervoor dat allerlei werkluï aan de slag gaan. Zij zorgen er ook voor dat de timmerlieden en de metselaars voldoende materiaal - hout en steen - tot hun beschikking hebben. Ieder is gemotiveerd en omdat er steeds weer voldoende geld binnenkomt kan het werk ongehinderd voortgaan. De koning houdt zelf, samen met Jojada toezicht op de gang van zaken. Iedereen is niet alleen gemotiveerd, maar blijkt ook betrouwbaar te zijn. Van fraude is op geen enkele manier sprake. Alles gaat eerlijk toe. Bij iedereen lijkt het besef levendig te zijn dat men met een heilig werk bezig is. Inderdaad, ook de financiële kant van het godsdienstige en kerkelijke leven dient een geheiligd karakter te dragen. Tenslotte is het werk klaar. Het gebouw is weer zoals een tempel hoort te zijn. Er is echter nog geld over. Ook daar is wel een bestemming aan te geven. In de tempel moeten ook allerlei voorwerpen aanwezig zijn die gebruikt moeten kunnen worden bij het verrichten van het werk. Schalen, potten, lepels, vorken, messen, enzovoort. Al dat gereedschap dient natuurlijk van goede kwaliteit te zijn. Om dat alles te vervaardigen gebruikt men het overgeschoten

geld. Intussen hebben de gewone opbrengsten voor de dienst in de tempel er niet onder geleden. Ook voor het brengen van de offers en het levensonderhoud van de dienaren in het heiligdom is voldoende geld binnen gekomen (2 Kon. 12:16). De conclusie ligt voor de hand: Er is grote offervaardigheid voor de dienst des Heeren. Na de donkere jaren van afgoderij en allerlei andere zonden lijkt er bij het volk grote dankbaarheid te zijn voor de herstelling van de ware godsdienst. En is die dienst het niet waard dat mensen er offers voor willen brengen? Er is in de geschiedenis van het heil veel veranderd. Het heiligdom in Jeruzalem is daardoor niet in alle opzichten gelijk te stellen met onze kerkgebouwen. Veel in de tempel had symbolische betekenis. De openbaring die de Heere aan deze wereld wilde geven, was nog niet compleet. Daarom was er in de tempel heel wat dat bedoeld was om het volk verder te onderwijzen. Nu Gods Woord wel compleet is en nu de Heere alles gezegd heeft wat wij dienen te weten, heeft een kerkgebouw niet meer dezelfde functie als de tempel. Daarom kan alles veel eenvoudiger. Luxe is al helemaal overbodig. We hebben onze kerken niet om ermee te pronken. Als ze maar functioneel zijn. En ook fatsoenlijk en goed onderhouden. Voor de rest zijn er in Gods Koninkrijk nog andere belangen die ook gediend moeten worden. Daarom is ook vandaag offervaardigheid nodig. Nog geldt het trouwens dat de Heere de milddadige gever liefheeft. Als we zelf de grote waarde hebben ingezien van de zegen dat God ons de dienst der verzoening gegeven heeft dan zullen we er toch zeker ook wat voor over hebben dat wij in die zegen mogen blijven delen en dat ook anderen er deel aan zullen krijgen. Vandaar dat er in onze erediensten ook een plaats is ingeruimd voor de 'dienst der offeranden'. Dat is een wezenlijk onderdeel van onze liturgie en dat dient zo te blijven.

P. den Butter

De praktijk der godzaligheid

Het avondmaalsformulier [36]

"Aldus zullen wij Zijner daarbij gedenken..." De Heere Jezus gaf aan Zijn kerk de inzet van de heilige Dis. Wat Zijn heilig oogmerk daarbij was, heeft Hij voor de Zijnen niet verborgen gehouden. Het is ons op meer dan één plaats in de heilige Schrift meegedeeld, opgetekend uit Zijn mond. *"Doet dat tot Mijn gedachtenis."* We lezen het de vorige keer zowel in het evangelie naar Lukas als in Paulus' eerste brief aan de Korinthiërs.

Gedenken

Wat te gedenken? De vorige keer ontdekten we dat het woord gedenken in de Bijbel heel wat keren voorkomt. En waar het gebruikt wordt, wil het verwijzen naar de daden van de Heere in het verleden. Die moeten in de herinnering blijven voortleven. Zo is het aan het volk Israël geboden. Zo werd het ook beoefend door de bijbelheiligen. Ze mochten hun wankelende voetstappen zetten op de vaste grondslag van het werk des Heeren in het verleden. Werend dat de God van hemel en van aarde niet wijkt en wankelt, maar dat Hij eeuwig dezelfde blijft. Daarvan geeft Hij getuigenis in Zijn eeuwig blijvende Woord. Met de kerk van het Oude Verbond zingen we het nog: *"Ik zet Mijn treden in Uw spoor, opdat mijn voet niet uit zou glijden..."* en *"Maak in Uw Woord mijn gang en treden vast, opdat ik mij niet van Uw paden moog' keren..."* Het bijbelse gedenken is dus gericht op feiten, ware gebeurtenissen in het verleden. Tot troost in het heden. En tot verwachting met het oog op de toekomst.

Welnu, in het Nieuwe Testament is het niet anders dan in het Oude. Een sprekend voorbeeld daarvan is wat Paulus schrijft aan zijn geestelijke zoon Timotheüs. De apostel vindt het nodig zijn jonge en zwakke broeder te bemoedigen. Hij moet verdrukkingen lijden als een soldaat van Jezus Christus.

Waarheen verwijst deze 'vader' nu zijn 'kind'? Paulus verwijst hem naar iets dat volkomen zekerheid heeft. Naar niets minder dan het heilsfeit bij uitstek. *"Houd in gedachtenis dat Jezus Christus uit de doden is opgewekt..."* [2 Tim. 2: 8]. "Timotheüs, er is veel dat jou zou kunnen ontmoedigen. De strijd is zwaar en de vijanden zijn vele. En wie ben je zelf? Een zwak en tot hinken en zinken geneigd mensenkind. Maar ik wijs je op een Ander. Op onze oudste Broeder. Op het werk dat Hij gedaan heeft. Hij is Degene die al die machten overwonnen heeft. Het is Pasen geweest! Christus is de Levende. Maar dat niet alleen. Hij maakt er ook werk van om al Zijn aangevochten kinderen en knechten aan te gorden met Zijn kracht van omhoog. *Houd in gedachtenis dat Hij is opgestaan!"*

Zo functioneert dus ook in het Nieuwe Testament het 'gedenken': gericht op feiten! Deze zelfde lijn trekt nu ook ons avondmaalsformulier. Als herinnerd wordt aan de opdracht van de Heere Jezus: *"Doet dat tot Mijn gedachtenis!"* Wat valt op in de uitleg van ons formulier? Vooral, dat hier zo'n bijbelse lijn getrokken wordt. Onze vaders geven een uitvoerige uiteenzetting aangaande de inhoud van dat gedenken. Daarbij verwijzen ze de avondmaalganger niet naar zichzelf. Naar alles wat er in hart en leven gebeurd kan zijn. Naar de weg die Gods kind tot heden gegaan is. Naar de bemoedigingen die ontvangen zijn. Of naar de behaalde overwinningen in de geestelijke strijd. Eventueel naar eerdere gezegende avondmaalsvieringen. Van dat alles lezen we niets. Ze roepen niet op tot een blik naar binnen maar tot een blik naar buiten. Geen inspectie van het eigen zielenleven maar een overdenking van wat daarbuiten te vinden is. Dat is overigens helemaal in overeenstemming met wat ze enkele zinnen eerder schreven: *"Aangezien wij ons leven buiten onszelf in Jezus Christus zoeken..."*

Zijner...

We lezen: *"Aldus zullen we Zijner (!) daarbij gedenken..."* Het voorwerp van het gedenken is een Ander. Het is de Heere Jezus Christus. Degene naar Wie ook Paulus zijn geestelijke zoon verwees. Daar naar het heilsfeit van de opstanding. Hier in het formulier naar het geheel van de heilsfeiten. Olevianus bepaalt zijn lezers/hoorders bij de heilsgeschiedenis. Daarop ligt het accent. Is dat ook niet in overeenstemming met de bedoeling van de Heere Jezus, getuige de inzettingswoorden die Hij sprak? *"Doet dat tot Mijn (!) gedachtenis."* Zo heeft de Heere het gewild. En zo zal de kerk des Heeren het daarom ook willen. Het gedenken van haar Heere en Zaligmaker in Zijn weg en werk als de lijdende Knecht des Heeren.

Het nu volgende gedeelte in het avondmaalsformulier gaat helemaal over alles wat samenhangt met het lijden en sterven van de Heere Jezus. God was in Christus de wereld met Zichzelf verzorende. Dat is Zijn eeuwige voornemen geweest. En in de volheid van de tijd kwam het tot heerlijke en heilrijke uitvoering van dat voornemen van Gods welbehagen. Het Woord is vlees geworden. De Zoon van God kwam op de aarde. Hij heeft onder ons gewoond. De heerlijkheid van Zijn Vader heeft Hij getoond. Als Profeet sprak Hij de woorden van zaligheid. Als Priester gaf Hij Zijn leven en stortte Hij Zijn bloed tot zaligheid. En als Koning stond Hij op uit de dood en toonde Hij Zijn overwinning over de machten van dood en hel. Al deze feiten tezamen vormen de heilsgeschiedenis. Met nadruk op beide aspecten van dit woord: heil en geschiedenis. De verzoening van het verloren mensengeslacht met de heilige God is concreet aan te wijzen. Het is daar-en-daar en toen-en-toen gebeurd, daadwerkelijk gebeurd. Het is een geschiedenis van feiten, heilsfeiten!

Wetend dat de God van hemel en van aarde niet wijkt en wankelt, maar dat Hij eeuwig dezelfde blijft.

De oog- en
oorgetuigen
hebben hun
relaas, onder
de leiding van
de Heilige
Geest, aan
het papier
toevertrouwd.

En daarop richt zich het gedenken aan de tafel des Heeren. Gods kerk hoeft het met niet minder te doen dan met feiten! Als Lukas zijn evangelie gaat schrijven, verhaalt hij van “de dingen die onder ons volkomen zekerheid hebben.” Met als doel “*dat gij moogt kennen de zekerheid der dingen, waarvan gij onderwezen zijt*”, zo schrijft hij aan Theofilus. Er hoeft geen twijfel over te bestaan dat het allemaal zo ook is gebeurd. De oog- en oorge-
tuigen hebben hun relaas, onder de leiding van de Heilige Geest, aan het papier toevertrouwd. Het is een betrouwbaar getuigenis. Het staat op recht en waarheid pal. Dit te gedenken, betekent: zich in herinnering te brengen wat zeker en vast is.

Borgtochtelijk

De inhoud van die gedachtenis hopen we volgende keren nader te bezien. Maar nu al wil ik wijzen op de doorlopende gedachte die in dit stuk te ontdekken valt. De feiten die genoemd worden, de heilsfeiten, die worden niet gepresenteerd als een soort ‘waarheden’ die feit zijn en meer ook niet. Nee, wie deze woorden aandachtig leest, komt – als het u vergaat als mij – onder de indruk van de geladenheid waarmee het allemaal gezegd wordt. Waar gaat het hier ten diepste over? Het gaat over de weg en het werk van de Heere Jezus als Borg van Zijn kerk. Dat vooral. Hij ging Zijn weg en Hij volvoerde Zijn arbeid borgtochtelijk, dat is plaatsvervangend voor de Zijnen. Dat wordt straks ook nog met zoveel woorden gezegd: “*Ik voor u...*” Maar het blijkt door heel dit gedeelte heen. Hier wordt, in woorden die verwondering van zich afglanzen, geprobeerd het geheim van Christus’ werk aan te duiden. “Opdat wij in ons overdenken Christus niet alleen in het moment van Zijn sterven, maar op al Zijn weg en in al Zijn doen en lijden, als de Borg zouden zien, wordt ons het borgtochtelijk karakter in de verschillende fasen van het lijden aangetoond. En waarlijk, voor wie gereformeerd voelt, en juist die borgtocht weet de kern des evangelies en de grond des geloofs te zijn, is deze ont-

leding niet breedsprakig of vermoeiend. Veel eer is deze taal een fris, versterkend, evangelisch bad, waarin de ziel als ondergedompeld wordt” [B. Wielenga].

Gods kerk mag zich verzekerd weten van de feiten van Christus’ Borgwerk als fundament van haar zaligheid! Deze zijn ook het voorwerp van haar gedenken aan de tafel van het Verbond, maar niet minder het object van haar overdenking haar leven lang. Een ware christen die op zijn plaats is, zal dan ook vol van gedachten zijn. Er is zoveel te bemediteren!

Vertrouwen

Maar er is nog iets dat de aandacht vergt. Let eens op de eerste woorden van het formulier in dit verband! “*Eerstelijk, dat wij ganselijk in onze harten vertrouwen...*” Daarbij wil ik ook nog even de vinger leggen. Dat gedenken is niet vrijblijvend. Het is meer dan een kwestie van (ge)denken met het verstand. Het gaat om het vertrouwen des harten. Daartoe roept het formulier dan ook op. Het bijbelse gedenken is meer dan een zaak van logische analyse en verstandelijke bespiegeling. Het is geloofswerk! Waarvoor de Heilige Geest nodig is. De Geest die in de waarheid leidt. En die wat buiten mij waar is vastmaakt in mijn binnenste. Het mij op het hart bindt. En dat alles maakt tot bron van innerlijke verheuging en dankbaarheid. De feiten van de heilsgeschiedenis zijn niet alleen in hun feitelijkheid betrouwbaar, maar ze zijn ook in de diepe zin geloofwaardig. Ze zijn daarmee ook alle aannemingswaardig! Ze aan te nemen met hoofd en hart, met wil en ziel – daartoe mogen ze worden overdacht. “Het gaat om de volle geloofwaardigheid van het Evangelie, als fundament voor het vertrouwen des harten. Waar steunt ons hart nu op? Op het geloofwaardige Evangelie!” [D. Rietdijk].

Op 17 oktober 1862 bediende dr. H.F. Kohlbrugge in zijn Elberfeldse gemeente het Heilig Avondmaal. Hij sprak bij die gelegenheid aan de hand van een aantal uitgewerkte punten. Enkele daarvan

citeer ik hier tenslotte.

“(7) *Ik mag altijd aan Hem denken, zo dikwijls ik in nood der ziel verkeer. Ik mag hier aan Zijn dood denken, waardoor ik de verzoening en het leven heb, mitsgaders mijn oude mens en al mijn dood gedood zien. O zonde, wat zijt gij bitter. O vlees, o wijn, wat zijt gij sterkend en zoet!* (8) *Jezus, mijn alles. Alles in Jezus en ik in Jezus, met alle Zijn heiligen. O, welk een schatkamer van zaligheid is hier geopend!* (11) *Deze spijs en drank is ons van voor de grondlegging der wereld verordineerd!* (12) *Wat is er toch in de Heere Heere een volle algenoegzaamheid tegen al ons gebrek!*”

J.M.J. Kieviet

“*Bedenk, wat het eens zal zijn, als God dat beminde volk zal verwaardigen, om in te gaan tot Zijn eeuwige heerlijkheid. O, dan zullen we niet meer kunnen uitzwerven uit die zalige gemeenschap. En dit is wel het toppunt van vreugde, dat zij dan nooit meer zullen kunnen en zullen willen zondigen. Hun hart eeuwig aan hun God te mogen ophalen! En God zal zich in hen verblijden.*”

G. Wisse,
De droefheid naar God

De drempel

Tijdens de bidstond voor de Generale Synode van de Geref. Gemeenten werd opgemerkt dat niet de Synode, maar de preek het voornaamste voor de kerk is. Nu we enkele malen over de GS van onze kerken hebben nagedacht, is het mede in het licht van deze uitspraak, goed dat we nog eens verder blijven denken over de prediking als het hart van de kerk. Er is ook nieuws op dit terrein.

Er werden over de prediking twee uitspraken gedaan, die ik graag aan u doorgeef. Allereerst herinner ik u aan enkele woorden van Prof. Selderhuis, uitgesproken bij de opening van het Academisch jaar van de TUA: „*Kerken wilden laagdrempelig zijn, maar hebben dat begrip nauwelijks gedefinieerd. Het gevolg was dat gemeenteleden terug moesten van vast voedsel naar melk en dat voor wie nadenkt de boodschap in vorm en inhoud te simplistisch werd om nog serieus te nemen.*”

Dat is een hele zin! De preek werd in vorm en inhoud (!) te simplistisch om nog serieus genomen te worden. En dit vanwege de laagdrempeligheid. Laat het niet voldoende gedefinieerd zijn, er is wel stevig gediscussieerd over de versimpeling van de kerkdienst. En dat van verschillende kanten. Ik heb op deze plaats scribenten uit allerlei hoeken van de kerken aan het woord laten komen, die dit hebben gesteld. Het ging van vaste spijzen naar de melk. Een omgekeerde beweging (Hebr.5:12). In de gemeente der Hebreërs was dat eeuwen geleden al zo. Onze professor pleit voor hooggekwalificeerde predikanten. Het zou heel goed zijn als bijvoorbeeld in de Wekker de bedoeling van zijn woorden nader zou kunnen worden omschreven. De indruk bestaat dat hij vooral denkt aan een meer wetenschappelijke basis voor de preek. Met grondige beheersing van de klassieke talen inclusief. Daar heeft onze tijd behoefte aan, zo meent hij. Ik val hem hier graag bij. Het was toch ook bijna ongelooflijk zoals het steeds weer gesteld werd: mensen die steeds meer studeren voor allerlei op-

leidingen, zouden de preken niet meer kunnen begrijpen. En dus vierde de versimpeling hoogtij. En dat alles voor de laagdrempeligheid.

Ik zou vooral willen beklemtonen wat Selderhuis gezegd heeft, namelijk dat dit alles moet geschieden aan de hand van de Schrift. Het gaat niet zonder meer om wetenschap, maar om de geestelijke diepten in de preken. En daarin bestaat de wijsheid Gods. Daar spelen ongetwijfeld kennis en wetenschap een belangrijke rol bij, maar de wijsheid die van boven is, staat daar in rangorde boven. God geve dat deze woorden in de kerk van Nederland weer gestalte mogen krijgen, ook onder ons. Ik verbind dit met hetgeen een andere hoogleraar, Prof. W. Verboom, zei over Arminiaanse tendensen in de kerkdienst. Hij schetst de situatie als volgt: „*De preek dient actueel te zijn, aan te spreken, gemakkelijk in het gehoor te liggen, niet te veel moeite te kosten. De prediker moet boeiend zijn, creatief, inspirerend, charismatisch. Of, een variant hierop: de preek moet niet gewoon, maar heel bijzonder zijn. De prediker moet een bijzondere bevindelijke spreekstijl gebruiken.*”

Hoe bekend klinken al deze claims, die het kerkvolk stelt aan de preek. Prof. Verboom ziet hier Arminianisme. Niet zozeer op de kansel, maar in de bank. Reeksen voorwaarden gaan de dienst uitmaken in de kerk en de voorgangers voelen zich bijna gedwongen de hoorders op hun wenken te bedienen. Het is goed dat gezegd wordt dat het ook kan voorkomen in uiterst bevindelijke kringen. Ook dan kunnen we

ogendienst plegen, als mensenbehaggers (Ef.6:6), al liggen daar niet de grootste gevaren op de loer. Wat zal de therapie zijn voor deze kwaal? Als we de zaken grondig willen aanpakken, moeten we ons bezinnen op de doorwerking van Gods Geest, uitkomend in bekering en wedergeboorte. Gemeenten en voorgangers hebben bekering nodig. Maar zij moeten zich ook persoonlijk afvragen of zij door de wedergeboorte geestelijke mensen zijn geworden. Want al de gesignaleerde zaken worden door de schrijver van de Hebreërbrief als hoogst ernstig opgevat. Het kan toch niet waar zijn dat geestelijke kerkgangsters zulke wezensvreemde eisen stellen aan de prediking? Worden we als kerken wel door de Geest geleid, als we zulke denkbeelden binnenhalen? We komen er niet met meer dogmatiek op de kansel of met langere diensten alleen (al kan dat heel geen kwaad); er is geen behoefte aan moeilijke woorden of aan gewichtigdoenerij, maar het gaat erom, dat we weer eerlijk en gehoorzaam luisteren naar de Schrift: „*Dewelke wij ook spreken, niet met woorden, die de menselijke wijsheid leert, maar met woorden, die de Heilige Geest leert, geestelijke dingen met geestelijke samenvoegende. Maar de natuurlijke mens begrijpt niet de dingen, die des Geestes Gods zijn; want zij zijn hem dwaasheid, en hij kan ze niet verstaan, omdat zij geestelijk onderscheiden worden.*”

Als we hiervoor weer oor krijgen, zal de kerkdienst weer een heel ander karakter krijgen. Maar zullen dan niet heel veel leden afhaken en het voor gezien houden? Dat kan heel goed zijn en dat zal zonder verdieping even snel plaats vinden, maar het is nog maar de vraag of dat zo is. Als de prediker weer echt iets te zeggen heeft, dan kan het gebeuren dat de Heere dat gebruiken wil tot opbouw van de gemeente. Naar de wereld

Het gaat niet zonder meer om wetenschap, maar om de geestelijke diepten in de preken. En daarin bestaat de wijsheid Gods.

Er zijn
kerkgangers
die alleen
maar luisteren
of de eigen
ideeën wel
voldoende
aan de orde
komen.

toe kunnen we de ploeg niet te diep trekken, maar de kerk is van een andere orde. Onze leden behoren leraars te zijn "vanwege de tijd". Wat moeten dan de herders niet zijn? Het gesignaleerde Arminiaanse gevaar heeft de kerk verziekt. Er zijn kerkgangers die alleen maar luisteren of de eigen ideeën wel voldoende aan de orde komen. Er wordt vanuit de mens gedacht. We hebben een zeef, een klok, een ontleedmes en oordoppen bij ons. U zult me wel begrijpen. Daar gaan gemeenten en predikanten onder gebukt. Ik las kortgeleden nog enkele preken van M'Cheyne. Daarin spreekt hij op een concrete wijze de gemeente aan op haar specifieke schuld; de dingen blijven niet in het algemene hangen. Dat kan bij ons en in onze tijd zo maar gebeuren. Ik moest vaststellen toen ik dat las, dat we onszelf en elkaar veel te veel ontzien. Vanmorgen las ik de woorden uit Klaagliederen 2: "Uw profeten hebben u ijdelheid en ongerijmdheid gezien en zij hebben u uw ongerechtigheid niet geopenbaard om uw gevangenis af te wenden". Er wordt doorgaans geklaagd dat het volle Evangelie niet klinkt, maar hier staat iets anders en dat verdient evenzeer de aandacht, van u en van mij. Ook daarvan moeten we rekenschap afleggen als we eenmaal voor Gods troon zullen gesteld worden. Waar is het besef dat God spreekt in de prediking en dat Zijn Woord een tweesnijdend scherp zwaard is en een krachtig medicijn tegen alle kwalen?

De woorden van de apostel zijn zonder meer op onze tijd van toepassing: "En ik, broeders, kon tot u niet spreken als tot geestelijken, maar als tot vleselijken, als tot jonge kinderen in Christus. Ik heb u met melk gevoed, en niet met *vaste* spijs; want gij vermocht *toen* nog niet; ja, gij vermoogt ook nu nog niet. Want gij zijt nog vleselijk; want dewijl onder u nijd is, en twist, en tweedracht, zijt gij niet vleselijk, en wandelt *gij niet* naar den mens?" (1 Cor.3:1-3). Ook Paulus werd in zijn dagen door velen niet verstaan. Daarover spreekt Petrus: "En acht de lankmoedigheid onzes Heeren voor

zaligheid; gelijkewijs ook onze geliefde broeder Paulus, naar de wijsheid, die hem gegeven is, ulieden geschreven heeft; Gelijk ook in alle zendbrieven, daarin van deze dingen sprekende; in welke sommige dingen zwaar zijn om te verstaan, die de ongeleerde en onvaste mensen verdraaien, gelijk ook de andere Schriften, tot hun eigen verderf" (2 Petr.3:15,16). Petrus peilt hier in opdracht van de Heilige Geest de eigenlijke nood van de prediking, die ook reeds in die dagen bestond. Hij echter noemde de dingen die zwaar zijn om te verstaan, wijsheid. En hij beoordeelt de voorwaarden die de hoorders ten

onrechte stellen, als een verdraaiing van het Evangelie, dat leidt tot verderf.

De prediking staat op het kruispunt van de wegen die voeren naar de hemel en de hel. In zo'n dilemma is waarheid dringend gewenst. Laat dat besef onder ons levend zijn. Gods eer is ermee gemoeid. En wij varen er wel bij, voor nu en voor eeuwig.

P. Roos

Vragenrubriek

Opnieuw: de diaken

Zoals beloofd kom ik nog eens terug op vragen naar de betekenis van met name het diakenambt. Hartelijk dank voor een mij toegezonden duidelijke brief met allerlei opmerkingen, gedachten en vragen over de diaken. Ik neem in deze brief mijn uitgangspunt voor dit artikel.

De nieuwtestamentische gegevens aangaande het ambt van diaken zijn maar summier. Het woord ambt komt overigens ook niet in de bijbel voor. Wel het woord "dienst", het griekse woord diakonia, waar ons diaken van is afgeleid. Alle gelovigen worden tot dienst geroepen, tot een dienend staan in de wereld. De grote Meester, de Heere Jezus Christus gaat ons daarin voor, als Iemand Die niet kwam om gediend te worden, maar om te dienen en daarom zelfs Zijn leven te geven tot een losprijs van velen. Wie door de Geest van Christus wordt geleid zal Zijn Beeld gaan vertonen, al wordt het hier nooit volmaakt. Dat neemt niet weg dat we al vroeg horen van mannen die tot een bepaalde dienst door de Heere

werden geroepen en afgezonderd. We noemden de vorige keer Handelingen 6, Filippensen 1:1 en 1 Timotheus 3. Al heeft dus ieder gelovige de roeping om te dienen, het is daartegenover ook duidelijk dat de Heere "sommigen heeft gegeven tot apostelen, sommigen tot profeten, sommigen tot evangelisten en sommigen tot herders en leraars", Efeze 4:11. Zo zien we in Handelingen 6 dat Hij "sommigen geeft tot het verzorgen van de armen".

In de tijd van de Reformatie is een duidelijke ambtsleer, of omschrijving van het ambt onder woorden gebracht, wel alles op grond van de nieuwtestamentische gegevens. Ook ten aanzien van het ambt van diaken. Volgens Maarten Luther was het niet de taak van de diaken om aan de lezenaar het evangelie te lezen, maar vooral om de schatten van de kerk te verdelen ten gunste van de armen; daarnaast de zieken te verzorgen en het oor te bieden aan allen die op enigerlei wijze gebrek leden.

Met name Martin Bucer, de grote hervormer van Straatsburg, heeft

een duidelijke ambtsleer ontwikkeld, daarin gevolgd door Johannes Calvijn en de calvinisten. Bucer werd zelfs "de theoloog van de diakonia" genoemd. Bucer en Calvijn luisteren goed naar de Schrift. En zo kunnen we Bucers gedachten als volgt op een rij zetten:

Bucer vindt het diakenambt terug in Handelingen 2, 4 en 6, en plaatst dit werk naast dat van de opziener. Naar 1 Timotheus 5:16 moet men in de gemeente bij nood hulp zoeken bij de familie. Zo kan de kerk degenen die niet kunnen steunen op familiebijstand meer en beter te hulp komen. De kerk van vandaag dient het voorbeeld van de vroege kerk te volgen: de arme naaste te dienen met ingezamelde goederen. Om allerlei misbruik te voorkomen dient volgens Bucer alle hulp aan de arme naaste via de door God aangewezen kanalen te gebeuren, dus via de kerkelijke diakonie.

In het jaar 1568 beraadden enkele vertegenwoordigers uit Nederlandse kerken zich op een convent te Wezel op de vormgeving van het kerkelijke leven. Daarin werd de lijn van Bucer en Calvijn gevolgd ten aanzien van de ambten.

Dan iets over de handoplegging. De zeven personen uit Handelingen 6 werden tot hun dienstwerk ingeleid door oplegging van handen. Op deze wijze werd hun Gods onmisbare zegen meegegeven. Paulus legde zijn geestelijke zoon Timotheus de handen op met hetzelfde oogmerk, 2 Timotheus 1:6. Bij de bevestiging van ambtsdragers legt de dienaar ook de handen op, door middel van het bekende zegenend gebaar, terwijl de gemeente de ambtsdrager toezingt. Bij de bevestiging van een predikant vindt dat weer op een andere manier plaats. Maar het is het meegeven van Gods zegen. Aan die zegen is immers alles gelegen? Zo kan de predikant een knielend bruidspaar zijn handen op de hoofden leggen en hen zo de zegen des Heeren meegeven. Die hebben zij nodig. Zonder die zegen kan niemand immers? Tenslotte iets over de termijn van dienen. Ik ben het met de brief-

schrijver eens dat de bijbel niet spreekt van een bepaalde diensttijd, verplicht aftreden, of herbevestiging van ambtsdragers die voor een nieuwe ambtstermijn zijn benoemd. Het zijn allemaal regelingen die er later in de geschiedenis der kerk zijn ingekomen. Het is ook in de kerkorde vast gelegd. Lees maar artikel 27: "De ouderlingen en diakenen dienen, afhankelijk van de plaatselijke regeling, drie of meer jaren. Elk jaar treedt een evenredig deel af. De aftredenden zijn niet terstond herkiesbaar. Alleen wanneer de toestand en het belang van een kerk bij de uitvoering van art. 22 en 24 (welke handelen over de verkiezing van ouderlingen en diakenen) een herkiezing raadzaam maken, kan van deze regel worden afgeweken". Ik vind dit ook een vreemde regeling, misschien om bepaalde prak-

tische redenen wel verdedigbaar, maar zeker niet met een beroep op de bijbel! Ik weet wel waarom men tot deze regeling gekomen is en ook dat er in het verleden over deze zaken gesproken is. Maar daarover een volgende keer, want mijn ruimte is op! Ik ben zelf in ieder geval erg blij dat ik niet verplicht hoeft af te treden. Ik zou me geen raad weten, zeker niet met mijn roeping tot het ambt. Wel weet ik dat wij "door de dood verhinderd worden altijd te blijven", zie Hebr. 7:23.

Laat dat duidelijk zijn aan alle ambtsdragers. We zijn maar sterfelijke mensen, die het van de eeuwige Hogepriester moeten hebben. En verder mag ik wel eens zeggen, ook van de ambtelijke dienst: Uw liefdedienst heeft mij nog nooit verdrotten!

K. Hoefnagel

De kerk van vandaag dient het voorbeeld van de vroege kerk te volgen: de arme naaste te dienen met ingezamelde goederen.

Boekbesprekingen

James Kennedy, Stad op een berg, De publieke rol van protestantse kerken, paperback, 187 blz., € 17,90, Uitgeverij Boekencentrum, Zoetermeer, ISBN 978-90-239-2135-6.

Hoewel religie weer meer aandacht krijgt en meer in de belangstelling staat dan enige tijd geleden, hebben de kerken lang niet meer zo'n belangrijke plaats als vroeger in het maatschappelijke leven door wetswijzigingen en massale kerkverlating. De auteur die hoogleraar Nederlandse Geschiedenis is aan de universiteit van Amsterdam beschrijft de publieke rol van de kerk in de negentiende en twintigste eeuw. Hij heeft nagedacht over de positie die de kerken in onze tijd dienen in te nemen. Kerken zoeken manieren om in een veranderde samenleving toch een publieke rol te blijven vervullen. Hij pleit voor een zichtbare kerk als 'contrasterende gemeenschap' die haar eigen identiteit centraal stelt en van daaruit zich richt op het publieke domein. Dit houdt concreet in dat de kerk geen leverancier is van veel vrijwilligers die nuttige dingen doen in de samenleving, maar het belangrijkste is dat de kerk moet

laten zien dat samenleven ook anders kan dan in de maatschappij gebruikelijk is. De kerk dient tot voorbeeld te zijn in de manier van doen, leven en helpen van anderen. Alleen op die manier kan de kerk op een vruchtbare manier onderdeel zijn van onze samenleving en stijgt de kerk boven die samenleving uit net als een kerktoeren boven haar omgeving uitstijgt. De kerk kan in de leer gaan bij christelijke organisaties om een contrasterende gemeenschap te zijn. Ook orthodoxe gereformeerden krijgen aandacht in het boek. De auteur vindt het positief dat orthodoxe kerken zich ervan bewust zijn dat er een grens is tussen kerk en wereld (blz. 120). De leden van deze kerken treffen elkaar niet alleen op de zondag, maar leiden samen in de week een ander leven dan in de Nederlandse samenleving gewoon is. We zouden kunnen zeggen dat zij iets hebben van een stad op een berg. De auteur besluit zijn boek als volgt: "Om de stad van God zichtbaar te maken zal de kerk een contrasterende gemeenschap moeten zijn, waar gemeenteleden elkaar liefhebben, voor elkaar zorgen, waar zij zich

oefenen in christelijke discipline, geworteld zijn in hun traditie en hun visie op de wereld en het samenleven op handige wijze naar buiten weten te brengen. Zo kan de kerk een lichtend voorbeeld zijn voor de samenleving, die zij uitnodigt om met haar mee te gaan op reis naar een nieuwe toekomst. Hoewel deze nieuwe publieke rol voor de kerk eigenlijk is afgedwongen doordat de kerk naar de marge van de samenleving is verdrongen, is deze positie geen slechte plaats voor een kerk die - in deze tijd - de belichaming wil zijn van Christus."

Ds. G.J. van Aalst, Vanavond komen ze, Gedachten over huisbezoek, paperback, 112 blz., € 9,95, Uitgeverij De Banier, Apeldoorn, ISBN 978-90-336-08186.

De auteur is sinds 1986 predikant in de Gereformeerde Gemeenten, resp. te Benthuisen, Ridderkerk en nu in Klaaswaal. Sinds 1994 is hij ook docent aan de Theologische School te Rotterdam waar hij ondermeer praktische, ambtelijke vakken doceert. Het boekje wil zonder volledig te zijn nadenken over de praktijk van het huisbezoek. Het is een waardevol boekje voor ambtsdragers en gemeentelieden. Op blz. 33 haalt de auteur een citaat van Smijtegelt aan: "Wij hebben al dikwijls gezien dat de mensen meenden, als zij belijdenis hebben gedaan, dat ze dan aan het Avondmaal moeten gaan. Doch de belijdenis moet iedereen doen, maar iedereen mag niet aan het Avondmaal gaan." Smijtegelt deed deze uitspraak omdat velen uit sleur en zonder goede gronden aan de avondmaalstafel zaten. Terecht wijst de auteur erop dat je ook niet zomaar tijdens de avondmaalsdienst in de bank kunt blijven zitten. "Naar de tafel gaan of gewoon blijven zitten, het zijn beide veelzeggende daden. Beide kunnen niet onbesproken blijven tijdens het huisbezoek. Er behoort ook nu nog beslist aangedrongen te worden op: de zelfbeproeving aangaande de drie stukken. Anders is ons leven toch troosteloos?" De auteur pleit er ook voor dat de kinderen die de basisschool bezoeken in ieder geval een gedeel-

te van het huisbezoek meemaken. Op blz. 67 lezen we "Huisbezoek is persoonlijke zielszorg." Maar het is ook goed dat er ook aandacht wordt gegeven aan het werk, de school en de studie. Een enkele greep uit het eigen leven kan soms nuttig kan zijn. Maar het gaat er bij het huisbezoek om te spreken uit het Woord en naar het Woord.

Ds. T.W. van Bennekom, De Samaritaan, Barmhartigheid in het verpleeghuis, paperback, 95 blz., € 12,90.

Uitgeverij Boekencentrum, Zoetermeer, ISBN 978-90-239-2462-3.

De auteur is een aantal jaren (2003-2009) pastoraal verzorger geweest van het verpleeghuis 'De Samaritaan' in Sommelsdijk. Wie als familielid of als ambtsdrager te maken heeft met mensen die in een verpleeghuis moesten worden opgenomen, zal veel herkennen van datgene wat beschreven is. De auteur maakt ons in dit boekje deelgenoot van zijn ervaringen als verpleeghuispastor. Gesprekken en ontmoetingen tonen iets van de belevingswereld van hen die opgenomen zijn in een verpleeghuis. Over het zingen van Psalmen lezen we ontroerende dingen. We lezen op blz. 49 "Verschillende weken zat ze op de Bijbelkring. Nee... zingen deed ze niet meer. Zou het een teken van haar hele achteruitgang zijn? Tot mijn verbazing praat ze. Bij het zingen van de psalm zingt ze weer mee. Wat een zegen is het zingen." De auteur geeft aan hoe belangrijk het is dat jonge kinderen Psalmen uit het hoofd leren. Ook als op hoge leeftijd de vergeetachtigheid al meer toeslaat blijkt dat de bekende in de jeugd geleerde Psalmen moeiteloos meegezongen worden. Ook wordt geschreven over eenvoudige diensten die in het verpleeghuis gehouden worden. Het Woord van God mag daar klinken. Het sacrament van het Heilig Avondmaal wordt ook bediend in het verpleeghuis in Sommelsdijk. Het boekje is een aanrader voor allen die te maken hebben met mensen die in verpleeghuizen zijn opgenomen.

Lectori Salutem, brochures. www.ripepublishing.com LS@ripepublishing.com tel. Rien Meeuse 0113-613740 en Peter Meeuse 0341-251351

Een aantal brochures werden ons toegestuurd: LS-003 De geestelijke Marathon (preek gehouden in 1988 naar aanleiding van de toen gehouden marathonloop door de stad Rotterdam), ds. C.J. Meeuse, € 2,-; LS-031 Zend Ik ook ulieden (over de roeping tot het predikambt), ds. M.J. van Gelder, €2,-; LS-044 Welkom in de strijd (gaat over het zendingswerk), ds. C. Sonneveld, €2,-; LS-047 Het gedenken van de daden des Heeren preek ter herdenking van de 65-jarige bevrijding van de Duitsers), ds. J. Mijnders, €2,50; LS-120 Nederland in bange dagen herinnering aan de mobilisatie en de oorlog 1939-1945), ds. A. Hoogerland, € 2,50; LS-121 De stervende tamboer, (Een Joodse arts over de bekering van de Joodse arts door hemzelf beschreven), € 1,50; LS-122 Gods eer als doel van ons leven (tegenover de Godonterende

De Vaste Grond

Lesboek voor de belijdeniscatechisatie
20 lessen over de gereformeerde geloofsleer.

Door ds. H. Korving
€ 4,- per stuk (3^e druk)

Nieuw:

Voor vereniging en bijbelstudiekring:

Uit de schat van Woord

Petrus de apostel van de hoop
Twaalf Bijbelstudies over 1 en 2 Petrus
Met gespreksvragen

Uit de schat van Woord

Brief voor de pelgrims
Twaalv bijbelstudies over de brief aan de Hebreëen
Met gespreksvragen
Door ds. H. Korving
€ 2,50 per stuk

Te bestellen - liefst per email- bij:

Ds. H. Korving
De Noord 10a
8321 BA Urk
Tel 0527 687781
Email: hkorving@cgk.nl

sportverdwazing in de Tour de France), ds. C.J.Meeuse, € 2,-; LS-123 De kerk en het jodendom (bewerking van de lezing gehouden op de jaarlijkse studiedag 14 mei 2010 van het Deputaatschap voor Israël), ds. C.J. Meeuse € 2,-. In de nieuwe serie gemeenteavonden is verschenen: Een inzetting die God behaagt, ds. A. Schot, € 6.-- Dit is een brochure van 72 blz., die gaat over het huwelijksformulier en het rapport van de Generale Synode van de Gereformeerde Gemeenten met betrekking tot huwelijk en echtscheiding. Het bevat drie lezingen met vragenbeantwoording. Veel zaken komen aan de orde en worden vanuit Gods Woord principieel beoordeeld. We willen deze brochure van harte aanbevelen om kennis van te nemen.

De HEERE zal uw uitgang en uw ingang bewaren, van nu aan tot in der eeuwigheid.

Psalm 121 vers 8 (onberijmd)

De HEERE heeft Thuisgehaald mijn innig geliefde man, broer, onze zwager en oom

Pieter Nagel

in de leeftijd van 86 jaar.

Hij is verlost, God heeft hem welgedaan.

Zeist:
J.C. Nagel-Manten
en verdere familie

Utrecht, 10 september 2010
Woon- en Zorgcentrum
"Amandelhof"
Arnhemse Bovenweg 2,
kamer 264
3708 AB Zeist

De begrafenis heeft woensdag
15 september jl. plaatsgevonden
op de Algemene Begraafplaats,
Woudenbergseweg 46 te Zeist.

Nieuw

ADSL + bellen

Kliksafe pakt uit en biedt vanaf nu ADSL + bellen.
Het beste pakket voor veilig internet en voordelig bellen!

"Wij bellen via Kliksafe omdat zij zeer duidelijke, heldere en storingvrije verbindingen tot stand brengen"
(Fam. de Jong, Elspeet)

Direct bestellen?
Ga naar www.kliksafe.nl of bel (0341) 274 999.

Logisch.

Steun de
evangelieverkondiging
door Messiasbelijdende
Joden in Israël

Stort uw gift
op rekening 37 78 53 496 (Rabobank)
of 833 07 97 (Postbank)

Wij verzorgen graag een lezing
of diaprojectie op uw gemeenteavond
of verenigingsavond

Postbus 22 3860 AA Nijkerk
www.messiasbelijdendejoden.nl

Voor informatie:
Ds. G. Bouw
Tel.: 0172 - 470040
E-mail: g.bouw@solcon.nl

We hebben nog zo
weinig goede boeken.

Helpt u ons
alstublieft!

Stichting China
Veenendaal

Stort uw bijdrage op
rekening 32 06 66
t.n.v. Stichting China
Postbus 1150
3900 BD Veenendaal

Lezingen over geloof, economie, literatuur...

**Studium Generale
2010 - 2011**

Thema's die aan bod komen:

- Apologetiek
- (Joodse) literatuur over de Tweede Wereldoorlog
- Christenen in of uit het financiële Babylon van de westerse samenleving
- Lezing en masterclass Anthoni van Noordt
- Het aangevochten geloof
- Omgaan met ziekte, dood en rouw in de Nadere Reformatie

Ga naar www.driestar-educatief.nl om u aan te melden
of voor meer informatie. Bellen kan ook: (0182) 54 03 33.

Driestar educatief
TALENT IN ONTWIKKELING

Reactie eerdere deelnemer:

*"Ik ervoer iets van de
christelijke eenheid.
Er werd gesproken van
hart tot hart."*

Vakantie op Texel

De Verrassing.nl

Veertien accommodaties, waaronder
acht bungalows en vijf nieuwe chalets.

De Noordel

Park achter De Verrassing. Vijf luxe
bungalows met veel privacy.

De Noorderhoeve.nl

Twee vakantiewoningen voor
zorgvakanties. Ook uitermate geschikt
voor minder validen.

Boeken? Bel 0222 31 89 06

Colofon

Dit blad is een uitgave van de stichting
Bewaar het Pand te Meerkerk.
Verschijnt eens in de veertien dagen

COMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. P. den Butter en Ds. A. van Heteren,
Ds. K. Hoefnagel en Ds. J.M.J. Kieviet

ADRES VAN DE REDAKTIE:

Kopij voor het volgende nummer van
"Bewaar het Pand" zenden naar:
Ds. A. van Heteren, Vlaak 10,
8321 RV Urk, tel. 0527-688978

ADMINISTRATIE:

P.J. Boers, Bergstoep 46C,
2959 AC Streefkerk.
Telefoon: 0184-669116.

Fax: 084-2220131.

Email: pand@solcon.nl

Girek. 70.43.50 t.n.v. Stichting
Bewaar het Pand te Streefkerk.

Abonnementsprijs € 12,50 per jaar.

Abonnementsprijs voor de Verenigde

Staten en Canada 10 dollar per jaar.

Advertenties € 0,35 (ex. BTW) per mm
met een kolombreedte van 6 cm.

Bij kontrakt korting.

ISSN nummer: 0166 - 4646

Christelijk onderwijs is nu nodig

圣经文字

HUDSON TAYLOR
Stichting Bijbelse Hulpverlening China

3473-76. 029 t.n.v. Hudson Taylor/SBHC te Rhenen
Voor info: 06-200 13 173 of www.hudson-taylor.nl